

Addiko Bank AD Podgorica

Javno objavljivanje podataka na dan
31.12.2021. godine

Sadržaj

1	Uvod.....	3
2	Organizacija.....	3
3	Sistem upravljanja.....	4
3.1	Odbor direktora.....	4
3.2	Uprava.....	5
3.3	Politike i procedure koje se odnose na izbor i procjenu ispunjenosti uslova za članove organa upravljanja kreditne institucije.....	7
4	Finansijski izvještaji.....	8
5	Upravljanje rizicima.....	8
5.1	Strategija upravljanja rizicima.....	8
5.2	Organizaciona struktura za upravljanje rizicima.....	9
5.3	Interni propisi banke za upravljanje rizicima.....	10
5.4	Procjena materijalnosti rizika.....	10
5.5	Upravljanje rizicima kojima je banka izložena i koji su identifikovani kao materijalno značajni.....	11
6	Podaci i informacije koje se odnose na kapital.....	19
7	Podaci o kapitalnim zahtjevima i iznosi ponderisanih izloženosti.....	21
7.1	Proces procjene adekvatnosti internog kapitala.....	21
7.2	Metodologije za obračun potrebnog kapitala.....	22
7.3	Zahtjevi za kapitalom.....	24
8	Podaci o primjeni standardizovanog pristupa.....	25
9	Podaci u vezi politike primanja.....	28
9.1	Fiksna zarada.....	30
9.2	Varijabilna primanja.....	30
9.3	Gornja granica varijabilnih primanja.....	30
	Prilog 1 - Organizaciona šema.....	31

1 Uvod

U skladu sa članom 237 Zakona o kreditnim institucijama i Odlukom Centralne Banke Crne Gore o javnom objavljivanju podataka o kreditnoj instituciji, kao i ostalim relevantnim propisima kojim se reguliše poslovanje banaka na teritoriji Crne Gore, Addiko Bank AD Podgorica (u daljem tekstu: Banka) javno objavljuje podatke o svom finansijskom stanju i poslovanju sa stanjem na dan 31.12.2021. godine. Izvještaj obuhvata kvalitativne i kvantitativne podatke shodno odredbama Odluke o javnom objavljivanju podataka o kreditnoj instituciji.

Izvještaj se javno objavljuje na internet stranici Banke.

Izvještaj je usvojen od strane Upravnog odbora Addiko Bank AD Podgorica, dana 31.05.2022. godine.

2 Organizacija

Poslovi Banke obavljaju se u Centrali Banke i u djelovima Banke.

Pod djelovima Banke podrazumijevaju se filijale/podružnice u čijem sastavu mogu poslovati ekspoziture i/ili šalteri i ekspoziture/podružnice Banke.

Djelovi Banke na 31.12.2021. godine:

- Filijala/Podružnica Podgorica, dio Banke koji nema svojstvo pravnog lica, koja se organizuje sa ciljem preduzimanja poslovnih aktivnosti Banke u Podgorici i okolini. Filijala/Podružnica Podgorica ima sjedište na lokaciji Bul. Sv. Petra Cetinjskog 37 i u okviru ove filijale/podružnice posluju Ekspozitura PG1 na adresi Bul. Save Kovačevića 74 i Ekspozitura PG2 na adresi Blaža Jovanovića br. 8.
- Filijala/Podružnica Bar, dio Banke koji nema svojstvo pravnog lica, koja se organizuje sa ciljem preduzimanja poslovnih aktivnosti Banke u južnoj regiji. Filijala/Podružnica Bar ima sjedište na lokaciji Maršala Tita br.3 i u okviru ove filijale/podružnice posluje Ekspozitura Budva na adresi 22. Novembra 2a Budva.
- Filijala/Podružnica Kotor, dio Banke koji nema svojstvo pravnog lica, koja se organizuje sa ciljem preduzimanja poslovnih aktivnosti Banke u regiji Bokokotorskog zaliva. Filijala/Podružnica Kotor ima sjedište na lokaciji Partizanski put 570/Tabačina i u okviru ove filijale/podružnice posluje Ekspozitura Herceg Novi na adresi Njegoševa 20, Herceg Novi, šalter Sutorina na adresi Sutorina bb (HDL Novi Mall), Herceg Novi i šalter Radanovići na adresi Industrijska zona bb (HDL Radanovići), Kotor.
- Ekspozitura/Podružnica Nikšić, na adresi Trg Slobode 29, Nikšić
- Ekspozitura/Podružnica Bijelo Polje, na adresi Ul. Tršova bb, Bijelo Polje
- Ekspozitura/Podružnica Pljevlja, na adresi Đorđija Peruničića, Pljevlja.

Odlukom o unutrašnjoj organizaciji utvrđena je unutrašnja organizacija Banke, te vrste organizacionih oblika (jedinica), dijelova, njihov djelokrug i nadležnost, vrsta i obim poslova i druga pitanja od značaja za unutrašnju organizaciju Banke.

Organizacioni oblici (jedinice) organizuju se u sektore, odjeljenja, službe i ekspertske funkcije, na osnovu srodnosti poslova i zadataka, njihove funkcionalne povezanosti i potrebe za tijesnom saradnjom i zajedničkim obavljanjem poslova organizacionih oblika u okviru nezavisnog organizacionog oblika (jedinice).

U skladu sa gore navedenim, organizacione jedinice direktno odgovorne Upravi banke (nivo B1) se organizuju u sektore, odjeljenja, službe i u izuzetnim slučajevima u ekspertske funkcije, na osnovu srodnosti poslova i zadataka, njihove funkcionalne povezanosti i potrebe za tijesnom saradnjom i zajedničkim obavljanjem poslova.

Direktori sektora/odjeljenja/službi, te eksperti ekspertske funkcije (B1 nivo) su neposredno odgovorni Upravi Banke. Ukupan broj direktorskih mjesta na upravljačkom nivou B1 na 31.12.2021. godine je 14.

Organizacione jedinice koje nisu direktno odgovorne Upravi banke (nivo B2) su organizovane u odjeljenja i službe i funkcije, u kojima su grupisani srodni i funkcionalno povezani poslovi koji čine organizaciono povezanu cjelinu. Rukovodioci odjeljenja/službe (B2 nivo) su radno i stručno odgovorni za rad u nižim organizacionim jedinicama u okviru sektora/odjeljenja/ službe, odnosno za rad pod-jedinica kojim upravljaju.

Ovakvom organizacijom jasno su definirane odgovornosti čime se osigurava brže donošenje odluka.

Organizaciona šema Banka je data u Prilogu 1 ovog izvještaja.

3 Sistem upravljanja

3.1 Odbor direktora

Bankom upravlja i nadzor nad njenim poslovanjem vrši Odbor direktora.

Članove Odbora direktora bira i razrješava Skupština akcionara banke.

Odbor direktora se sastoji od pet članova, s tim da najmanje dva člana Odbora direktora moraju biti lica nezavisna od banke.

Predsjednika Odbora direktora i zamjenika predsjednika bira Odbor direktora iz reda svojih članova.

Predsjednik i članovi Odbora direktora biraju se na period od četiri godine i mogu biti ponovo birani.

Za člana Odbora direktora ne može biti izabrano lice koje nije dobilo prethodno odobrenje Centralne banke.

Članovi Odbora direktora Banke na 31.12.2021. godine:

- Mirko Španović, predsjednik
- Boris Grabovičkić, zamjenik predsjednika
- Zoran Vojnović, član
- Ivan Jandrić, član
- Belma Sekavić-Bandić, član

Tokom 2021. godine, za novog člana u Odboru direktora je imenovan Boris Grabovičkić (početak mandata na dan 21.6.2021. godine).

Tokom 2021. godine ostavku u Odboru direktora su dali: Henning Giesecke (prestanak mandata na dan 20.6.2021. godine) i Boris Grabovičkić (prestanak mandata na dan 31.12.2021. godine).

Takođe, na dan 31.12.2021. godine po sili zakona, odnosno u svijetlu stupanja na snagu novog Zakona o kreditnim institucijama, je prestao mandat sljedećim članovima Odbora direktora: Mirku Španoviću, Ivanu Jandriću, Zoranu Vojnoviću i Belmi Sekavić-Bandić.

Odbor direktora (dužnosti i odgovornosti):

- uspostavlja i održava sistem upravljanja rizicima kojima je banka izložena u svom poslovanju;
- utvrđuje ciljeve i strategije banke i obezbjeđuje njihovo sprovođenje;

- utvrđuje politike i procedure za upravljanje svim rizicima kojima je banka izložena u svom poslovanju;
- utvrđuje godišnji plan banke, uključujući i finansijski plan;
- usvaja godišnji izvještaj o poslovanju banke sa izvještajem spoljnog revizora i izvještaje o poslovanju banke tokom godine;
- odobrava transakcije koje značajnije utiču na strukturu bilansa i rizičnost poslovanja banke, u skladu sa politikama i procedurama za upravljanje rizicima u iznosima preko EUR 3.000.000,00;
- formira tijela za odobravanje kredita i drugih poslova - kreditne odbore u skladu sa kreditnim principima i drugim internim aktima banke;
- periodično razmatra i ocjenjuje izuzetke učinjene u odnosu na utvrđene politike i procedure;
- usvaja godišnji plan interne revizije i izvještaje interne revizije;
- uspostavlja osnove za funkcionisanje sistema interne kontrole, adekvatne veličini banke, složenosti poslova i nivou preuzetog rizika;
- razmatra izvještaje Centralne banke o izvršenoj kontroli;
- bira izvršne direktore i druga lica odgovorna za vođenje poslova unutar pojedinih područja poslovanja banke i određuje im zaradu;
- bira spoljnog revizora banke;
- bira članove odbora za reviziju;
- razmatra godišnji izvještaj o radu odbora za reviziju;
- utvrđuje prijedloge odluka koje donosi skupština akcionara i stara se o sprovođenju odluka skupštine akcionara;
- donosi opšte akte banke, osim akata koje donosi skupština akcionara;
- donosi etičke standarde ponašanja zaposlenih u banci;
- odobrava uvođenje novih proizvoda i usluga u poslovanje banke;
- saziva sjednice skupštine akcionara;
- odlučuje o osnivanju i ukidanju djelova Banke;
- obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom banke.

3.2 Uprava

Banka ima tri izvršna direktora od kojih je jedan glavni izvršni direktor.

Izvršni direktori organizuju i vode poslovanje banke i vrše nadzor nad radom zaposlenih u banci, na dnevnoj osnovi.

Izvršne direktore bira Odbor direktora.

Isto lice može biti ponovo birano za izvršnog direktora Banke.

Za izvršnog direktora može biti izabrano lice koje je dobilo prethodno odobrenje Centralne banke.

Članovi Uprave Banke na 31.12.2021. godine:

- Christoph Schoen, Glavni izvršni direktor izvršni direktor za poslove podrške poslovanju

Nadležan za sledeće organizacione oblike (jedinice): Službu interne revizije, Službu za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Ekspertsku funkciju za praćenje usklađenosti poslovanja sa propisima, Sektor za korporativno upravljanje, Službu za upravljanje ljudskim resursima i korporativne komunikacije, Sektor za informacione tehnologije i digitalizaciju i Odjeljenje za upravljanje procesima i imovinom.

Služba interne revizije, Služba za sprječavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Ekspertska funkcija za praćenje usklađenosti poslovanja sa propisima su direktno odgovorni Odboru direktora Banke, dok su disciplinski odgovorni Glavnom izvršnom direktoru.

• **Rade Bajić, Izvršni direktor za poslove upravljanja rizicima i finansije**

Nadležan za sledeće organizacione oblike (jedinice): Odjeljenje za računovodstvo i izveštavanje, Službu za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama, Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima i Sektor za upravljanje kreditnim rizikom.

• **Miloš Miketić, Izvršni direktor za komercijalne poslove**

Nadležan za sledeće organizacione oblike (jedinice): Sektor prodaje proizvoda na malo, Odjeljenje za poslovanje sa privredom i malim i srednjim preduzećima, Sektor operacija, Odjeljenje za razvoj proizvoda, digitalnih kanala i poslova zastupanja u osiguranju i Ekspertsku funkciju za marketing.

Izvršni direktori (dužnosti i odgovornosti):

- sprovode utvrđene strategije banke;
- izvršavaju odluke Skupštine akcionara i Odbora direktora banke;
- odlučuju o poslovnim transakcijama u skladu sa aktima banke;
- obezbeđuju da zaposleni u banci budu upoznati sa propisima i drugim aktima banke kojima se uređuju njihove radne obaveze;
- obezbeđuju sigurnost i redovno praćenje sistema informacione tehnologije banke;
- informišu Odbor direktora o postupanjima koja nijesu u skladu sa propisima i aktima banke;
- izveštavaju Odbor direktora u skladu sa aktima banke;

- bez odlaganja informišu Odbor direktora i Centralnu banku o svakom pogoršanju finansijskog stanja banke ili opasnosti od tog pogoršanja, kao i o drugim činjenicama koje mogu znatno uticati na finansijsko stanje banke;
- odlučuju o drugim pitanjima koja nijesu u nadležnosti Skupštine akcionara i Odbora direktora banke;
- odlučuju o formiranju stalnih i povremenih tijela o čijem sastavu i djelokrugu odgovornosti donose posebnu odluku.

3.3 Politike i procedure koje se odnose na izbor i procjenu ispunjenosti uslova za članove organa upravljanja kreditne institucije

Banka primjenjuje Politiku zapošljavanja i selekcije. Svrha ove politike je da se postave zajednički standardi i procedure u procesu selekcije i zapošljavanja u okviru Addiko Banke, kako bi se privukli i zaposlili najadekvatniji kandidati.

Ova politika važi za sve organizacione oblike (jedinice) Addiko banke. Politika se odnosi na sve funkcije (uključujući članove Uprave i Odbora direktora), kao i na interne i eksterne kandidate. Dodatno, prilikom zapošljavanja članova Uprave i Odbora direktora potrebno je ispuniti kriterijume u skladu sa Politikom procjene primjerenosti. Cilj Politike je da osigura primjerenost spomenutih lica u skladu sa dobrim ugledom, iskrenim i poštenim djelovanjem, stručnim znanjima i sposobnostima, odgovarajućim iskustvom, nezavisnim mišljenjem, posvećenošću ispunjavanju obaveza i dugoročnim interesima Addiko Banke, uzimajući u obzir vrstu, obim i složenost poslova, rizični profil i poslovnu strategiju banke.

Obzirom na odgovornost članova Uprave i Odbora direktora, na njih su primjenjivi posebni zahtjevi vezani za njihove stručne i lične sposobnosti. Ispunjenjem uslova vezanih za znanje, vještine i iskustvo svakog pojedinca, te opštih uslova vezanih za strukturu organa upravljanja, osigurava se da su odluke koje se u Banci donose, a koje se odnose na upravljanje bankom, uvijek utemeljene na dobrom razumijevanju poslovnih aktivnosti, rizika i korporativne upravljačke strukture banke i regulatornog okvira.

Kod odabira članova Uprave i Odbora direktora, pored stručnih vještina od izuzetne je važnosti i posjedovanje ličnih kvalifikacija. U odabiru za upravljačke funkcije, u obzir se uzima pojedinačni doprinos kojeg kandidat može dati u osiguranju kolektivne primjerenosti Uprave i Odbora direktora u cjelini.

Relevantni uslovi zavise od vrste, strukture, veličine i složenosti poslovnih aktivnosti kreditne institucije, te pozicija koje se popunjavaju. Nezavisno od toga, svi članovi Uprave i Odbora direktora moraju biti pouzdani i moraju imati dobar ugled.

Dodatno, kod imenovanja članova Uprave i Odbora direktora, potrebno je napraviti kolektivnu procjenu primjerenosti Uprave i Odbora direktora kao cjeline.

Tim za procjenu primjerenosti ili „Fit & Proper Office“, u skladu sa aktima banke imenovan je od strane Odbora direktora, kako bi se osiguralo učestalo ažuriranje i centralno dokumentovanje procjene primjerenosti, te kako bi se predložile mjere za kontinuirano osiguravanje tražene primjerenosti.

Tim za procjenu primjerenosti sprovodi operativne aktivnosti vezane za prikupljanje, slanje i obradu dokumentacije, koja je propisana aktima i propisima Centralne banke Crne Gore. Tim za procjenu primjerenosti se sastoji od 3 člana koja se biraju iz funkcija pravnih poslova i upravljanja ljudskim resursima.

Politika raznovrsnosti pri izboru članova organa upravljanja, svrha i svi relevantni ciljevi te politike, kao i mjere u kojoj su svrha i ciljevi politike ostvareni.

Banka je usvojila Politiku o različitostima i inkluziji. Svrha politike o različitostima i inkluziji je promovisanje i sprovođenje smjernica za upravljanje različitostima i uključivanjem u Banci, te stvaranje različitog organizacijskog okruženja bez diskriminacije.

Banka je predana izgradnji različite i uključive radne snage.

Banka se obavezuje na sledeća načela:

- Jednako postupanje bez obzira na faktore različitosti i poštovanje istih
- Sprječavanje diskriminacije
- Izgradnja različite i uključene radne snage
- Proaktivno sprovođenje najbolje prakse za održavanje konkurentne poslovne prednosti kroz raznoliku radnu snagu
- Kapitalizacija tržišnih potencijala raznovrsnih talenata
- Postavljanje smjernica i inicijativa koje stvaraju otvoreno korporativno okruženje bez ikakve diskriminacije

Banka definiše ciljeve različitosti s namjerom uključivanja širokog spektra kvaliteta i kompetencija prilikom zapošljavanja članova Uprave i imenovanja članova Odbora direktora. Različitost unutar tih nadležnih tijela dovodi do šireg raspona iskustva, znanja, vještina i vrijednosti, te je jedan od faktora koji poboljšavaju funkcioniranje ovih tijela i bave se fenomenom „grupnog razmišljanja“. Stoga, raznovrsniji sastav Uprave i Odbora direktora može ostvariti različite stavove, olakšavajući formiranje nezavisnog mišljenja i uravnoteženog donošenja odluka.

Različit sastav Uprave i Odbora direktora razmatra aspekte kao što su obrazovna i profesionalna pozadina, dob, pol i geografsko porijeklo.

4 Finansijski izvještaji

Finansijske izvještaje Banka objavljuje u posebnom dokumentu Finansijski izvještaji za godinu završenu 31.12.2021. i Izvještaj nezavisnog revizora na svojoj internet stranici <http://www.addiko.me/>.

5 Upravljanje rizicima

5.1 Strategija upravljanja rizicima

Strategija upravljanja rizicima definiše viziju, sklonost preuzimanja rizika, odgovarajuću organizaciju i sposobnost Banke da svi materijalno značajni rizici budu identifikovani i da se njima upravlja na odgovarajući način kako bi se zaštitila Banka i spriječili mogući negativni uticaji na klijente, akcionare, industriju i širu zajednicu, omogućavajući Banci da ispuni svoje ciljeve i poboljša sposobnost da odgovori na nove mogućnosti.

Strategija upravljanja rizicima proizilazi iz poslovne strategije i opisuje planiranu strukturu poslovanja, strateški razvoj i rast uzimajući u obzir procese, metodologije i organizacionu strukturu relevantnu za upravljanje faktorima rizika. Kao takva, predstavlja sponu između bančine poslovne strategije i pozicioniranja rizika. Ista je alat menadžmenta za upravljanje rizicima na najvećem nivou i definiše okvir za praćenje, kontrolisanje i limitiranje rizika kojima

se Banka izlaže u svom poslovanju, dok ujedno osigurava adekvatnost internog kapitala, likvidnosnu poziciju i ukupnu profitabilnost.

Strategija upravljanja rizicima odražava ključne principe upravljanja rizicima koji su integrisani u poslovnoj strategiji. Na ovaj način se postiže siguran i održiv rast, uz očuvanje nivoa sopstvenih sredstava dovoljnih da podrže poslovanje Banke uz dati nivo rizika, u skladu sa regulatornim zahtjevima.

Banka je uspostavila Apetit za rizike (eng. Risk Appetite Framework - RAF) koji određuje sklonost preuzimanja rizika i čini dio procesa razvoja i implementacije poslovne strategije i strategije upravljanja rizicima banke. Štaviše, određuje nivo preuzetog rizika u odnosu na kapacitet za podnošenje rizika. Apetit za rizike definiše nivo rizika koji je banka spremna da prihvati. Mjere kojima je definisan RAF su kalibrirane uzimajući u obzir Poslovni plan, Strategiju upravljanja rizicima i Plan oporavka koji predstavljaju okvir za pravilno upravljanje i kontrolu rizika. Plan oporavka je uključen u okvir upravljanja rizicima kroz proces uspostavljanja indikatora upozorenja krizne situacije, kroz njihove redovne provjere, analize, praćenja i izvještavanja na redovnim sastancima odgovarajućih organa upravljanja i tijela za kontrolu rizika.

5.2 Organizaciona struktura za upravljanje rizicima

Za osiguranje odgovarajuće strukture i procesa upravljanja rizicima, na 31.12.2021. godine odgovoran je Izvršni direktor za poslove upravljanje rizicima (eng. Chief Risk Officer - CRO). Osnovni zadaci upravljanja rizicima su kontrola i praćenje rizika neispunjavanja obaveza druge ugovorne strane, tržišnog rizika, rizika likvidnosti, operativnog rizika i ostalih rizika na portfolio nivou, kao i praćenje i primjena sveobuhvatnih regulatornih standarda za upravljanje rizicima.

Organizacione jedinice za upravljanje rizicima koje su bile operativne na 31.12.2021. godini su:

- Sektor za upravljanje kreditnim rizikom, koji je odgovoran za upravljanje kreditnim rizikom za sve segmente klijenata, uključujući i operativnu i stratešku ulogu. Operativno obuhvata analizu i odobravanje kreditnih zahtjeva iznad interno definisanih nivoa pomoćnih organa za odobravanje, dok strateški definiše politike, procedure, uputstva, smjernice i sva druga dokumenta za sve segmente upravljanja kreditnim rizikom. Primarni cilj Sektora za upravljanje kreditnim rizikom je da podrži profitabilni rast portfolija banke. Kroz mjesečno izvještavanje i analizu kvaliteta portfolija osigurano je praćenje razvoja portfolija, identifikacija problema u ranoj fazi i blagovremeno pokretanje korektivnih akcija. Održavanje kvaliteta portfolija u domenu Sektora za upravljanje kreditnim rizikom podrazumijeva i sprovođenje odluka regulatornih tijela poput moratorijuma kao vid prevencije i suzbijanja negativnog uticaja društveno-ekonomskih faktora na kvalitet portfolija. Osim toga, ključni je učesnik u procesu odobravanja proizvoda. U domenu rada ovog sektora je i upravljanje procesom rane, kasne i prinudne naplate, kao i pravne radnje i administrativni procesi vezano za naplatu potraživanja. Kroz svakodnevno praćenje i analizu problematičnog dijela portfolija od najranijih stadijuma kašnjenja, želi se osigurati proaktivan pristup u naplati potraživanja i održavanju kvaliteta portfolija na duži rok.
- Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima upravlja temama iz domena rizika, kao i regulatornim temama koje su od strateškog značaja u cijeloj Banci. Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima definiše strategiju upravljanja rizicima, upravljanja ekonomskim kapitalom, sprovodi stresno testiranje i koordinira

jedinice za upravljanje rizikom u aktivnostima vezanim za teme oporavka, kao i koordinaciju projekata iz domena rizika u cijeloj Banci. U domenu rada ovog odjeljenja je i upravljanje modelima kreditnog rizika iz perspektive upravljanja portfoliom. U tom smislu Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima osigurava da primijenjeni modeli ispunjavaju očekivane standarde kvaliteta i da se uklapaju u arhitekturu modela u pogledu budžeta i strategije. Upravljanje portfoliom modela i kreditnog rizika uključuje i validaciju modela kreditnog rizika. Pored navedenog, Odjeljenje za kontrolu rizika je zaduženo za standardizovano i regulatorno izvještavanje o svim rizicima. Odgovorno je i za prikupljanje podataka, izradu izvještaja i analizu postojećih i potencijalnih izvora operativnog rizika i rizika od prevara pružanjem informacija koje su menadžmentu Banke potrebne kako bi efikasno upravljali ovim rizicima na svim nivoima.

5.3 Interni propisi banke za upravljanje rizicima

Banka definiše politike, priručnike i radne procedure koje predstavljaju smjernice za upravljanje rizicima, kako bi se osiguralo da se rizicima upravlja na standardizovan način. Ova interna dokumenta se redovno revidiraju, kako bi odražavale organizacione promjene, kao i regulatorne promjene koje utiču na procese, metodologije i procedure. Ovim internim dokumentima Banka specificira postupke identifikacije, mjerenja, procjene, praćenja, kontrole, ublažavanja i izvještavanja o izloženosti Banke rizicima. Takođe, jasno je definisana organizacija, procesi, odgovornosti i metodologije koje se koriste u cilju identifikovanja i mjerenja, odnosno procjene tih rizika, kao i vrste limita koji se koriste za praćenje i ograničavanje izloženosti tim rizicima.

Sve politike, priručnici i radne procedure usko povezane sa organizacionim djelovima i aktivnostima upravljanja rizicima su identifikovane kao interna regulativa za upravljanje rizicima.

Banka ima jasno definisane odgovornosti za sve smjernice za upravljanje rizicima, uključujući pripremu i ažuriranje. Pridržavanje obezbjeđuju oni koji su direktno uključeni u proces upravljanja rizikom.

Interna regulativa, set politika i priručnika, se treba ažurirati najmanje jednom godišnje, i to od strane odgovorne organizacione jedinice. Na taj način se osigurava da se stvarni i dokumentovani procesi podudaraju.

5.4 Procjena materijalnosti rizika

Proces procjene materijalnosti rizika definiše, određuje i mjeri preuzete rizike, te dalje uspostavlja procedure i procese sa ciljem pronalaženja najadekvatnijeg rješenja za upravljanje rizicima. Banka redovno vrši testiranje na sve materijalno značajne rizike koji proizilaze iz obima i složenosti poslovanja, ali i specifičnosti tržišta na kojem Banka posluje. Identifikacija rizika predstavlja prvi i ključni korak cikličnog procesa upravljanja rizicima, kao i osnovu upravljačkih procesa i procesa planiranja. U toku procedure popisa rizika provjerava se da li još uvijek važe pretpostavke koje se odnose na relevantnost ili oblikovanje određenih rizika, kao i da li treba razmatrati nove rizike zbog promjena poslovne strategije ili tržišnih uslova.

Identifikacija svih materijalnih rizika vrši se kroz godišnji proces popisivanja rizika koji predstavlja polaznu tačku za procjenu sposobnosti podnošenja rizika. Polazi se od regulatornih, odnosno rizika prepoznatih kroz prvi stub Basel odredbi. Svi rizici iz stuba 1 su odmah prepoznati kao materijalno značajni. Nadalje, svi rizici koje je regulator odredio kao materijalne za procjenu adekvatnosti internog kapitala (Stub 2) takođe se automatski procjenjuju kao

materijalni za potrebe popisa rizika. U toku godišnjeg postupka popisa rizika sljedeći rizici su identifikovani kao materijalni:

Tip rizika	Podtip	Materijalnost	Metod procjene	Pokrivenost kapitalom
Kreditni rizik	Kreditni rizik druge ugovorene strane	Da	IRB	Da
	Rizik zemlje	Da	IRB	Da
	Rizik koncentracije	Da	HH Index	Da
Tržišni rizik	Rizik kamatne stope	Da	VaR	Da
	Rizik kreditnog spreda	Da	VaR	Da
	Devizni rizik	Da	VaR	Da
Rizik likvidnosti	Rizik nelikvidnosti	Da	-	Ne
	Tržišni rizik likvidnosti	Da	-	Ne
Operativni rizik	Operativni rizik, uključujući pravni	Da	BIA	Da
	Rizik eksternalizacije	Da	uključen u OR	Da
	ICT rizik	Da	uključen u OR	Da
	Rizik nesavjesnog ponašanja	Da	uključen u OR	Da
	Rizik modela	Da	uključen u OR	Da
	Rizik pranja novca i finansiranja terorizma	Da	uključen u OR	Da
Rizik objekta	Rizik objekta	Da	Standardizovani pristup	Da
Ostali rizici	Reputacioni rizik	Da	dio ostalih rizika	Da
	Makroekonomski rizik	Da	dio ostalih rizika	Da
	Sistemski rizik	Da	dio ostalih rizika	Da
	Poslovni/Strateski rizik	Da	dio ostalih rizika	Da

5.5 Upravljanje rizicima kojima je banka izložena i koji su identifikovani kao materijalno značajni

U nastavku su date definicije i način upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena i koji su identifikovani kao materijalno značajni.

5.5.1 Kreditni rizik

Prema poslovnoj i Strategiji upravljanja rizicima, kreditni rizik je najbitniji tip rizika kojem je Addiko Banka izložena i podijeljen je na nekoliko pod-tipova.

5.5.1.1 Kreditni rizik druge strane

Termin kreditni rizik druge strane predstavlja pod-tip kreditnog rizika kojim se definiše mogućnost djelimičnog ili potpunog gubitka ili neispunjenja ugovorenih obaveza uslijed slabljenja solventnosti druge strane. Slabljenje solventnosti označava i slučaj značajnog kašnjenja u izvršavanju ugovorenih obaveza prema Banci, kao i slučaj postepenog slabljenja finansijskog položaja druge strane koja ne podrazumijeva i gubitke za banku po ugovorenom potraživanju.

Sektor za upravljanje kreditnim rizikom i Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima su dužni da uspostave i sprovedu praćenje kreditnih izloženosti u skladu sa odgovornostima.

Ključne komponente procesa upravljanja kreditnim rizikom su:

1. Mjerenje kreditnog rizika,
2. Budžetiranje i planiranje,

3. Izvještavanje o kreditnom riziku,
4. Testiranje otpornosti na stres,
5. Postavljenje i praćenje limita,
6. Procjena novih proizvoda i
7. Underwriting i upravljanje rizičnom aktivom.

Komitet za upravljanje kreditnim rizikom je tijelo formirano da podrži upravljanje kreditnim rizikom. U najvećem dijelu se bavi aktivnostima kojima se osigurava da su kreditne aktivnosti banke u okviru apetita za rizik. U skladu sa tim, komitet daje smjernice menadžmentu u vezi s uočenim slabostima i mogućnostima poboljšanja u ovim područjima.

5.5.1.2 Rizik zemlje

Rizik zemlje predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka za Banku zbog nemogućnosti naplate potraživanja od lica izvan Crne Gore, iz razloga koji su vezani za politički, socijalni i ekonomski ambijent zemlje u kojoj se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika i obuhvata:

- 1) političko-ekonomski rizik (vjerovatnoća ostvarivanja gubitka koja proizilazi iz nemogućnosti naplate potraživanja Banke zbog ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika, kao i opštih ekonomskih i sistemskih prilika u toj zemlji);
- 2) rizik transfera (vjerovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje dužnika, koja proizilazi iz ograničenja plaćanja obaveza prema povjeriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti, utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika).

Proces upravljanja rizikom zemlje se sprovodi kroz nekoliko koraka, i to: apliciranje za limite, praćenje, izvještavanje i planiranje.

U procesu apliciranja za limite, nekoliko organizacionih jedinica je uključeno, i to: Odjeljenje za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama, Sektor za upravljanje kreditnim rizikom i relevantni sektori Grupe.

Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanja podacima je odgovorno za planiranje na godišnjem nivou, praćenje izloženosti riziku zemlje, izvještavanje relevantnim tijelima Banke o poštovanju interno uspostavljenih limita i, u slučaju potrebe, o visini potrebnih rezervacija i kategorizaciji izloženosti, odnosno rangiranju zemalja dužnika.

Nadležni tržišni sektori učestvuju u procesu planiranja aktivnosti na tržištima van Crne Gore i dužni su da se pridržavaju propisanih limita izloženosti riziku zemlje.

5.5.1.3 Rizik koncentracije

Rizik koncentracije nastaje uslijed nejednake distribucije izloženosti po pojedinačnom klijentu ili grupi povezanih lica, kao i po privrednim granama/kolateralima, i predstavlja potencijal nastanka gubitaka dovoljno visokih da ugroze finansijsko zdravlje Banke ili njene osnovne operacije. Rizik koncentracije može imati značajan uticaj na kapital i likvidnost Banke, kao i na rizični profil. Te stoga, potrebno je da se adekvatno upravlja, mjeri i izvještava o istom. Rizik koncentracije se naročito fokusira na rizik koncentracije u kreditnom portfoliju, imajući u vidu da je to najznačajniji izvor rizika koji može voditi gubicima.

U tom pogledu, banka analizira, mjeri i upravlja sljedećim koncentracijama rizika:

- individualna koncentracija
- sektorska koncentracija
- geografska koncentracija
- koncentracija kolaterala

- velike indirektno kreditne izloženosti
- rizik koncentracije povezan sa ulaganjima u aktivu, izvorima finansiranja i ročna koncentracija
- rizik koncentracije povezan sa korelacijom faktora rizika

5.5.2 Tržišni rizik

Banka klasifikuje tržišni rizik prema faktorima rizika promjene cijena koji mogu uzrokovati gubitak za Banku na rizik kamatne stope, kreditnog raspona i devizni rizik.

Odjeljenje za finansijski kontroling i upravljanje bilansnim pozicijama operativno sprovodi odluke ALCO komiteta vezane za smanjenje izloženosti tržišnim rizicima i održavanje neto otvorene devizne pozicije Banke u okviru limita, i daje prijedloge vezane za hedžing tržišnih rizika i godišnju strategiju investiranja i trgovanja.

Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima je odgovorno za postavljanje interne metodologije, praćenje i nadzor izloženosti Banke tržišnim rizicima. Dužno je da mjerenje i kontrolu tržišnih rizika vrši najmanje na mjesečnom nivou i o tome izvještava Upravu i Odbor direktora, kao i ALCO komitet.

Najmanje kvartalno se vrši stresno testiranje osjetljivosti na tržišne rizike i o tome izvještava ALCO komitet, Upravu i Odbor direktora Banke.

Tržišni sektori su dužni da se pridržavaju odluka donijetih na sjednicama Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom, sa ciljem adekvatnog upravljanja tržišnim rizicima.

5.5.2.1 Rizik kamatne stope

Rizik kamatne stope u trgovačkoj knjizi je potencijalni rizik gubitka po osnovu kretanja cijena koje su bazirane na kretanju kamatnih stopa. Definiše se kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitka uslijed promjena kamatnih stopa i obuhvata:

- rizik neusklađenosti dospjeća predstavlja izloženost nastalu uslijed nejednakih promjena kamatnih stopa po različitim rokovima dospjeća (fiksne stope), odnosno, različitim rokovima ponovnog utvrđivanja cijene (varijabilne stope) osjetljivih stavki aktive, pasive i vanbilansa
- bazni rizik je izloženost nastala uslijed nekorelisanih promjena između različitih indeksa kamatnih stopa
- rizik krive prinosa (izloženost nastala uslijed nejednakih pomjeranja kamatnih stopa u različitim periodima dospjeća)
- rizik ugrađene opcije je izazvan izloženošću mogućim promjenama u očekivanim ili ugovorenim tokovima gotovine ili iz promjene dospjeća koje dovode do ponovnog utvrđivanja cijena.

5.5.2.2 Devizni rizik

Devizni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po bilansnim i vanbilansnim pozicijama uslijed promjena u valutnim kursovima i/ili neusklađenosti u nivou aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti.

Vjerovatnoća gubitka nastaje zbog kretanja valutnih kurseva. Otvorena devizna pozicija time pokriva cjelokupni devizni rizik Addiko banke.

5.5.2.3 Rizik kreditnog spreda

Rizik kreditnog spreda se definiše kao rizik promjene tržišnih cijena na osnovu promjena kreditnog spreda na tržištu, a koji može postati relevantan za finansijski rezultat banke.

5.5.3 Operativni rizik

Operativni rizik se definiše kao rizik od gubitka koji proizilazi iz neadekvatnih ili neuspješnih internih procesa, ljudskog faktora i sistemskih ili eksternih događaja, i uključuje pravni rizik.

Upravljanje operativnim rizikom nalazi se u fokusu operacija Banke, integrišući praksu upravljanja rizikom u procese, sisteme i kulturu. Snažan okvir za upravljanje operativnim rizikom koji uključuje identifikovanje, mjerenje, upravljanje, praćenje i izvještavanje o operativnom riziku pruža banci mehanizam za pregovaranje i efikasnu eskalaciju pitanja koja dovode do boljeg upravljanja rizikom i jačanju institucionalne otpornosti.

Sljedeće aktivnosti su ključne u upravljanju operativnim rizikom:

- 1) Prikupljanje podataka o gubicima
Prijavljeni događaji i gubici moraju biti evidentirani i unijeti se u bazu operativnih rizika. Naplate od osiguranja ili trećih strana se moraju prijaviti odvojeno.
- 2) Validacija podataka
Procedura validacije, odnosno potvrđivanja podataka uključuje provjeru kompletnosti i ispravnosti podataka. Kako bi se osigurala kompletnost i ispravnost podataka u izvještavanju o gubicima operativnog rizika, odgovorna osoba u Odjeljenju za kontrolu rizika i upravljanje podacima sprovodi provjeru podudarnosti podataka putem izvještaja iz baze operativnih rizika sa knjiženjima u računovodstvenoj evidenciji.
- 3) Aktivnosti procjene izloženosti operativnom riziku
Kada se procjenjuje izloženost operativnom riziku, banka se uglavnom oslanja na interne gubitke od operativnog rizika kao najvjerodostojnijem izvoru. Ipak, izloženost gubitku operativnog rizika pojedinačnih procesa, banka dodatno procjenjuje kroz sljedeće aktivnosti:
 - Samoprocjene rizika i kontrola (eng. Risk and Control Self-Assessment - RCSA)
 - Scenario analize (eng. Scenario Analysis)
 - Ključni indikatori rizika (eng. Key Risk Indicators - KRI)
 - Stresno testiranje

Komitet za upravljanje operativnim rizikom je tijelo formirano sa ciljem da podrži upravljanje ovim rizikom i u najvećem dijelu se bavi identifikacijom, praćenjem i upravljanjem postojećih i potencijalnih izloženosti operativnom riziku na način sto razmatra izvještaje koje priprema Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima, na osnovu kojih donosi zaključke vezano za aktivnosti umanjenja operativnog rizika.

Operativni rizik obuhvata sljedeće pod-tipove rizika:

5.5.3.1 Rizik informacionih i komunikacionih tehnologija (ICT rizik)

Rizik informacione i komunikacione tehnologije (ICT) predstavlja rizik od gubitka zbog kršenja povjerljivosti, neintegriteta sistema i podataka, neprimjerenosti ili nedostupnosti sistema i podataka ili nemogućnosti promjene IT-a u razumnom roku/uz razumne troškova kada se okruženje ili se poslovni zahtjevi mijenjaju. ICT rizik u tom smislu obuhvata sljedeće kategorije

rizika: dostupnost i rizik kontinuiteta, sigurnosni rizik, rizik promjene IT, rizik integriteta podataka, rizik eksternalizacije.

Rizikom informacionog sistema se upravlja u skladu sa ciljevima i načelima upravljanja ICT rizicima koji su izloženi u okviru Politike sigurnosti informacija, Politike zaštite podataka, Politike upravljanja eksternalizacijom i srodnih politika i priručnika.

Banka je uspostavila Komitet za upravljanje informacionim tehnologijama sa ciljem da podrži upravljanje ovim rizikom. U domenu rada Komitet za upravljanje informacionim tehnologijama je između ostalog kratkoročno i dugoročno planiranje strateškog razvoja IT sistema, projekte razvoja i održavanja sistema, planiranje i odobravanje IT strategija i budžeta, pregled i odobravanje IT politika, praćenje IT performansi u odnosu na planove, pregled planova za IT rizike.

Kako bi podržala upravljanje rizikom integriteta podataka, Banka je uspostavila i Komitet za upravljanje podacima. Osnovni ciljevi ovog Komiteta su definisanje strategije za upravljanje podacima, kao i analiza podataka, upravljanje kvalitetom podataka uz nadzor novih zahtjeva i praćenje zahtjeva za promjenama u inicijalnoj (idejnoj) fazi u cilju osiguravanje integriteta podataka.

U Banci je uspostavljen i Odbor za upravljanje promjenama koji je odgovoran za odobravanje zahtjeva za promjene na osnovu finansijske ponude dobavljača, praćenje zahtjeva za promjenama nad IT sistemima, postavljanje prioriteta za sprovođenje zahtjeva za promjenama.

5.5.3.2 Rizik modela

Rizik modela odnosi se na potencijalni gubitak koji nastaje kao rezultat odluka institucije koje se obično mogu zasnivati na rezultatu internih modela, ako ovi modeli imaju greške u dizajnu, implementaciji ili upotrebi.

U Banci se rizik modela kontroliše u različitim fazama. To su faze: razvoja, implementacije, upotrebe i validacije modela. Sve faze su standardizovane i dokumentovane.

Metodologija i pretpostavke na kojima se zasniva proces razvoja internih modela preispituju se kroz proces interne validacije modela. To znači da se neprestano sprovodi kontrola kvaliteta modela i metodologije i predlažu poboljšanja. Primijenjeni standardi validacije unaprijed su formalizovani kako bi se osigurala konzistentna procjena tokom vremena. Validacija se obično vrši jednom godišnje.

Banka razlikuje početnu i kontinuiranu validaciju:

- Početna validacija se vrši u slučaju razvoja novog modela, većih promjena u postojećoj metodologiji i/ili značajnih promjena u vrijednostima;
- Kontinuirana validacija predstavlja redovni pregled postojeće metodologije.

Osim godišnjeg procesa uspostavljeno je i mjesečno praćenje kako bi se osiguralo da se promjene u razvoju portfolija i modela blagovremeno identifikuju.

5.5.3.3 Rizik eksternalizacije

Rizik eksternalizacije je rizik da angažovanje treće strane ili drugog entiteta Banke, da pruži usluge, negativno utiče na upravljanje rizicima i učinak institucije.

Pod eksternalizacijom se u tom smislu podrazumijeva aranžman u bilo kom obliku između institucije i pružaoca usluga po kome pružalac usluga vrši određeni postupak, uslugu ili aktivnost ili njihove djelove koje bi inače preduzimala institucija.

Komitet za upravljanje eksternalizacijama je tijelo formirano sa ciljem da podrži upravljanje rizikom eksternalizacije. Između ostalog ključni zadaci Komiteta se odnose na savjetovanje Uprave i Odbora direktora banke u vezi sa novim zahtjevima za eksternalizaciju i izmjenama postojećih, kako je to definisano u Politici upravljanja eksternalizacijama, kao i praćenje, upravljanje i nadzor nad eksternalizovanim funkcijama i ključnim indikatorima performansi funkcija.

5.5.3.4 Rizik nesavjesnog ponašanja

Rizik nesavjesnog ponašanja može da nastane u mnogim poslovnim procesima i proizvodima. Kako bi se umanjio taj rizik, banka je implementirala Kodeks poslovnog ponašanja i etike, koji predstavlja okvir koji daje smjernice i alat je koji služi kao pouzdan oslonac i podrška u odgovornom poslovnom ponašanju. Ovaj Kodeks definiše kulturu, ponašanja, stavove i interakciju sa našim klijentima, poslovnim partnerima, regulatornim organima, državnim organima i akcionarima, kao i međusobno. Banka primjenjuje politiku nulte tolerancije u odnosu na kršenja (namjerna i/ili nehotična) Addiko standarda definisanih u ovom Kodeksu.

Svrha Kodeksa poslovnog ponašanja i etike jeste da:

- Istakne posvećenost etici i poštovanju zakona od strane Addiko Banke;
- Definiše osnovne standarde (principe) etičkog i zakonitog ponašanja;
- Obezbijadi mehanizme izvještavanja kod poznatih ili potencijalnih kršenja etičkih ili zakonskih principa;
- Unaprijedi svijest i pomogne u unaprjeđenju kulture u okviru Addiko Banke, i
- Zaštiti podatke klijenata, kao i interne podatke.

5.5.3.5 Rizik pranja novca i finansiranja terorizma

Rizik da je banka uključena u pranje novca ili finansiranje terorizma.

Pranje novca je postupak u kojem se sredstva generisana ilegalnim i kriminalnim radnjama stavljaju u legalni finansijski promet i naknadno ulažu u zakonitu aktivnost. Finansiranje terorizma definiše se kao osiguravanje ili prikupljanje sredstava, na bilo koji način, direktno ili indirektno, s namjerom da se ona koriste ili znajući da će se koristiti, u potpunosti ili djelimično, za provođenje terorističkog čina, za finansiranje terorističke organizacije ili pojedinog terorista.

Politika za sprječavanje pranja novca i finansiranje terorizma glavni je dokument Addiko banke u borbi protiv pranja novca, finansiranja terorizma i postupanja s embargom. Cilj ove politike je da spriječi i svede na minimum rizik da Addiko, njeni zaposleni ili klijenti, budu zloupotrijebljeni za pranje novca, finansiranje terorizma i bilo koju drugu vrstu finansijskog kriminala.

Vodeći elementi u sprječavanju pranja novca i finansiranju terorizma su:

1. Upravljanje
2. Proces „Upoznaj svog klijenta“
3. Analiza rizika
4. Nadzor
5. Preduzimanje mjera

6. Izvještavanje

5.5.4 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti se definiše kao rizik da Banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će Banka za izmirenje obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva uz troškove koji su veći od uobičajenih.

Banka razlikuje 3 različite vrste rizika likvidnosti, i to: rizik nelikvidnosti, rizik tržišne likvidnosti i rizik marže finansiranja.

Komitet za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO) definiše, donosi odluke i prati sprovođenje Politike upravljanja rizikom likvidnosti.

Ekspertska funkcija za upravljanje bilansnim pozicijama, sredstvima i operacijama na finansijskom tržištu je odgovorna za upravljanje kratkoročnom likvidnošću Banke, u skladu sa procedurom za upravljanje likvidnošću.

Gore pomenuta funkcija prati kratkoročnu likvidnost kroz sagledavanje i poređenje raspoloživih likvidnih novčanih sredstava i najavljenih potreba za likvidnim novčanim sredstvima od strane drugih poslovnih sektora Banke. Upravlja profilom likvidnosti, pokazateljima i rezervama, a takođe aktivno učestvuje u planiranju.

Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima je odgovorno za postavljanje interne metodologije, praćenje i nadzor likvidnosti na rok (preko trideset dana) u svim valutama. Odjeljenje za kontrolu rizika i upravljanje podacima takođe određuje načine i postupke za kvantitativno i kvalitativno mjerenje likvidnosti.

Nadležni tržišni sektori aktivno učestvuju u procesu upravljanja kratkoročnom (dnevnom) likvidnošću, odnosno likvidnošću na rok do trideset dana. Nadležni sektori su dužni da, u skladu sa procedurom za upravljanje likvidnošću, dostavljaju podatke o planiranim (dnevnim i mjesečnim) prilivima i odlivima sa svih računa i u svim valutama.

5.5.5 Rizik objekta

Rizik objekta je definisan kao potencijalni gubitak koji rezultira iz fluktuacija tržišnih vrijednosti sredstava iz samog portfolija (stečene aktive) Banke. Za Banku, značajan tip sredstava na koja u najvećoj mjeri utiču fluktuacije tržišnih vrijednosti su nekretnine, za koje je najvjerovatnije da će biti u portfoliju duži vremenski period.

5.5.6 Ostali rizici

5.5.6.1 Strateški rizik

Strateški rizik nastaje uslijed neodgovarajućih odluka upravljačkih struktura u pogledu tržišne orijentacije, izbora poslovnih partnera ili razvoja i upotrebe sopstvenih resursa. Sposobnost banke da upravlja strateškim rizikom presudna je za njen opstanak i dugoročni razvoj. Upravljanje strateškim rizikom prvenstveno uključuje odnos Banke prema okruženju u kojem posluje, donošenje odluka kao odgovor na promjene koje se događaju u njenom poslovnom okruženju i donošenje odluka vezanih uz kapital i druge resurse na način koji omogućava bolju

poziciju Banke u odnosu na konkurenciju. Strateškim rizikom se upravlja kroz proces planiranja i kratkoročnog predviđanja.

5.5.6.2 Reputacioni rizik

Reputacioni rizik se definiše kao potencijal da će negativni publicitet, bez obzira da li je istinit ili ne, prouzrokovati pad klijentske baze, velike troškove otklanjanja posljedica ili smanjenje prihoda.

Reputacioni rizik proizlazi iz nepovoljne percepcije imidža banke od strane različitih zainteresovanih strana: klijenata, partnera, dioničara, regulatora, zaposlenih. Reputacija banke odražava informacije koje treće strana ima o tome koliko je pouzdano bilo ponašanje Banke u prošlosti.

Banka razlikuje dva osnovna činioca za reputacioni rizik:

- reputacioni rizik uzrokovan prigovorima
- reputacioni rizik kao stvar štete imidžu banke.

Potreba za kontinuiranim fokusom na upravljanje reputacionim rizikom uzrokovana je povećanom složenosti zakonskih zahtjeva i zahtjeva za poštovanjem zakona, interesom medija, cjelokupnom percepcijom bankarskog sektora i većom pažnjom regulatora i agencija za ocjenu bonitetnih ocjena.

Snažne korporativne vrijednosti potpomognute odgovarajućim podsticajima za uspješnost i pozitivna kultura u pogledu poštovanja zakona i propisa, učinkovita komunikacija, izgradnja imidža i brenda, kvalitetno izvještavanje javnosti i uspješnost banke ključni su olakšavajući činioci za sprječavanje efekata reputacionog rizika. Pod tim se podrazumijeva:

- Imati odgovarajuće korporativno upravljanje,
- definisati odgovarajuće i učinkovite kontrolne tačke i nadgledati ih,
- imati transparentan i sveobuhvatan proces upravljanja rizicima na svim nivoima u Banci,
- veliki naglasak staviti na ispitivanje primjene novih proizvoda i usluga,
- edukovati, informisati i podići svijest zaposlenih o elementima povezanim s reputacionim rizikom,
- osigurati finansijsku snagu,
- imati izvrsnu internu komunikaciju i nadzor pokretača rizika.

Banka se snažno zalaže za unaprjeđenje održivih rješenja u svim svojim odlukama o finansiranju i ulaganju, s posebnom pažnjom na reputacione implikacije. Sve preduzete transakcije moraju težiti smanjenju reputacionog, ekološkog, socijalnog i kreditnog rizika.

U banci je uspostavljen Komitet za upravljanje iskustvom klijenata koji u domenu rada predlaže aktivnosti namijenjene poboljšanju poslovnih procesa, proizvoda i usluga i njihove organizacije kako bi se povećalo zadovoljstvo klijenata, uz kontinuirano podizanje svijesti o važnosti kvaliteta usluge.

5.5.6.3 Poslovni rizik

Poslovni rizik se definiše kao mogućnost nastanka gubitka uslijed neočekivanih i nepovoljnih promjena u obimu poslovanja, ostvarenih marži ili kod oboje. Takav gubitak može prije svega nastati zbog ozbiljnog pogoršanja tržišne i konkurentske pozicije, kao i internog restrukturiranja. To može dovesti do ozbiljnih gubitaka u zaradi, čime se umanjuje tržišna vrijednost kompanije.

Poslovni rizik u osnovi pokreću tri ključna činioca:

- Volatilnost prihoda - povećana volatilnost prihoda povećava vjerovatnoću pada prihoda ispod troškova, što u krajnjem dovodi do gubitaka po osnovu poslovnog rizika.
- Marža operativne dobiti prije oporezivanja - smanjene profitne marže povećavaju vjerojatnoću da će pad prihoda izazvati gubitke po osnovu poslovnog rizika.
- Fleksibilnost baze troškova- manje fleksibilna baza troškova (tj. veći udio fiksnih troškova u odnosu na ukupne troškove) neće dopustiti smanjenje troškova u slučaju pada prihoda. To povećava izloženost gubicima po osnovu poslovnog rizika.

Poslovnim rizikom se upravlja kroz procesa planiranja i prognoziranja koji je u Banci uspostavljen i definisan u okviru Politike planiranja.

5.5.6.4 Makroekonomski rizik, sistemski rizik

Makroekonomski rizik je rizik koji može proizaći iz promjena u makroekonomskom okruženju. Ovo se odnosi na rizike od značajnog pogoršanja stope rasta realnog BDP-a, značajnog povećanja nezaposlenosti, značajne promjene u stopi inflacije, cijena nekretnina i deviznog kursa, kao i značajnog pogoršanja bilansa kretanja kapitala i bilance usluga u zemljama u kojima kreditna institucija ima rizične pozicije.

Sistemski rizik se shvata kao rizik od poremećaja u finansijskom sistemu u cjelini ili u djelovima finansijskog sistema i njime se upravlja kroz proces planiranja i prognoziranja.

6 Podaci i informacije koje se odnose na kapital

Zbir osnovnih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja osnovni kapital Banke.

Osnovni elementi sopstvenih sredstava Banke su:

- uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- naplaćene emisione premije;
- rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa Odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- neraspoređena dobit iz prethodnih godina;
- dobit u tekućoj godini za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital;
- iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka

Odbitne stavke pri izračunavanju osnovnog kapitala Banke su:

- gubitak iz prethodnih godina;
- gubitak iz tekuće godine;

- nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- nerealizovani gubitak po osnovu vrijednosnog uskladjivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Zbir dopunskih elemenata sopstvenih sredstava, umanjen za zbir odbitnih stavki, predstavlja dopunski kapital.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava Banke koji se uključuju u dopunski kapital su:

- nominalni iznos povlašćenih kumulativnih akcija;
- naplaćene emisije premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- iznos opštih rezervi, a najviše do 1.25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi iz Odluke CBCG o adekvatnosti kapitala;
- revalorizacione rezerve.

Odbitne stavke pri izračunavanju dopuskog kapitala su:

- stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;
- potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura sopstvenih sredstava Banke na dan 31. decembar 2021. godine (sa uporednim podacima 2020. godine), kao i koeficijent adekvatnosti kapitala za godinu izvještavanja:

Osnovni elementi sopstvenih sredstava	2021.	2020.
Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	27.661	125.100
Neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je skupština akcionara donijela odlukuda bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove	-	-3.383
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstva banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka	1.691	2.368
Ukupno osnovni elementi sopstvenih sredstava	29.352	124.085
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
Gubitak iz prethodnih godina	-	97.181
Gubitak iz tekuće godine	-	-
Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	2.327	2.281
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	2.206	1.579

Ukupno odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala	4.533	101.041
Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	24.819	23.044
Dopunski elementi sopstvenih sredstava		
Subordinisani dug	4.400	5.500
Ukupno dopunski elementi sopstvenih sredstava	4.400	5.500
Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva	4.400	5.500
Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva) prije odbitnih stavki	29.219	28.544
SOPSTVENA SREDSTVA (osnovni kapital +dopunski kapital)	29.219	28.544
Rizična aktiva:		
Bilansna aktiva	133.148	130.874
Vanbilansna aktiva	7.266	9.141
Iznos kojim se ublažavaju negativni efekti na sopstvena sredstava banke zbog prelaska na vrednovanje stavki aktive primjenom MSFI 9, utvrđen u skladu sa stavovima 5 i 6 člana 4 Odluke o adekvatnosti kapitala banaka	1.691	2.368
Ukupno rizična aktiva	142.105	142.383
Potreban kapital za ostale rizike	2.753	2.370
Adekvatnost kapitala	17,68%	17,28%

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka je iskazala pokazatelj adekvatnosti kapitala u visini od 17,68%, što je znatno iznad propisanog limita od 10%.

7 Podaci o kapitalnim zahtjevima i iznosi ponderisanih izloženosti

7.1 Proces procjene adekvatnosti internog kapitala

Banka u sklopu strateškog upravljanja rizicima sprovodi jedan od ključnih procesa - proces interne procjene adekvatnosti kapitala (eng. Internal Capital Adequacy Assessment Process - ICAAP) sa ciljem utvrđivanja nivoa kapitala koji je dovoljan za pokriće svih materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena. ICAAP služi kao alat za procjenu adekvatnosti internog kapitala u odnosu na rizični profil Banke te sprovođenje strategije Banke primjerene za očuvanje adekvatnog nivoa internog kapitala.

Proces interne procjene adekvatnosti kapitala obuhvata sve bančine procedure, procese i mjere kreirane kako bi se osigurala adekvatna identifikacija i mjerenje rizika, adekvatan nivo internog kapitala u odnosu na bančin rizični profil, kao i implementacija i dalji razvoj sistema za upravljanje rizicima.

Glavna svrha procesa interne procjene adekvatnosti kapitala je da odredi nivo kapitala koji je dovoljan za pokriće svih rizika kojima je banka izložena i koji su ocijenjeni kao materijalni.

Banka je implementirala dvije ICAAP perspektive: normativnu i ekonomsku. Normativna perspektiva predstavlja višegodišnju procjenu sposobnosti banke da ispuni regulatorna pitanja

koja se odnose na kapital i druge zahtjeve regulatora, kao i sposobnosti da se savladaju finansijska ograničenja na duži rok. U okviru ekonomske perspektive, Banka identifikuje i kvantifikuje sve materijalne rizike koji mogu prouzrokovati ekonomske gubitke.

7.2 Metodologije za obračun potrebnog kapitala

U nastavku su opisane metodologije koje Banka koristi za obračun potrebnog kapitala materijalno značajnih rizika.

7.2.1 Kreditni rizik

Prema poslovnoj i Strategiji rizika, kreditni rizik je najbitniji tip rizika kojem je Addiko Banka izložena i podijeljen je na nekoliko pod-tipova.

7.2.1.1 Kreditni rizik druge strane

Glavni cilj kontrole kreditnog rizika je razvoj indikatora koji dozvoljavaju procjenu nivoa kreditnog rizika preuzetog od strane Banke. Rizik se uopšteno definiše kao neočekivana (i za Banku nepovoljna) devijacija ciljne vrijednosti od očekivane vrijednosti. VaR metoda se često koristi za kvantifikaciju rizika.

Mjerenje kreditnog rizika se tipično inicijalno sprovodi na nivou individualne transakcije / individualnog klijenta i agregira se na osnovu odgovarajuće metode za mjerenje kreditnog rizika na portfolio nivou.

Centralni rezultat koncepta mjerenja kreditnog rizika je distribucija gubitka. Ona opisuje mjeru do koje i sa kojom vjerovatnoćom Banka mora/ može da očekuje gubitak. Distribucija gubitka je osnova za brojna mjerenja koja se izvode na portfolio / pod-portfolio nivou.

Centralne mjere u kreditnom riziku su tzv. očekivani gubitak (u daljem tekstu EL) i neočekivani gubitak (u daljem tekstu UL).

Prosječan gubitak očekivan od strane Banke tokom određenog vremenskog perioda se izražava kroz EL. EL predstavlja komponentu dugoročne niže cijene za prihvatanje kreditnog rizika ili drugim riječima: EL se mora uzeti u obzir u okviru određivanja cijene, u suprotnom postoji opasnost da kreditni aranžmani neće pokriti svoje troškove dugoročno.

UL predstavlja indikator za neočekivani teret koji pada na Banku uslijed gubitaka iz kreditnog poslovanja. Ovaj gubitak ne može biti u potpunosti obezbijeđen kada se utvrđuje cijena proizvoda, već se prije apsorbuje kapitalom. Kapital neophodan za ulazak u određene rizike se određuje kao ekonomski kapital i može (na primjer) se kvantifikovati kroz UL. Logično, UL komponenta se uzima u obzir unutar okvira troškova u formi kapitalnih troškova (troškova ekonomskog kapitala koji se mora držati). UL se često mjeri sa (kreditnim) Value-at-Risk konceptom koji se definiše kao razlika između odgovarajuće vjerovatnoće (kvantila) distribucije gubitka (npr. 99,7%) i EL. Detaljnije objašnjenje same metodologije se može naći u Priručniku za mjerenje kreditnog rizika.

Banka je, prateći regulatornu preporuku, uvela uslov da se kapitalni zahtjevi u skladu sa naprednim IRB pristupom ne mogu priznati ukoliko su ispod kapitalnih zahtjeva izračunatih u skladu sa standardizovanim pristupom.

7.2.1.2 Rizik zemlje

Metodologija obračuna potrebnog kapitala slijedi primijenjenu za procjenu kreditnog rizika, sa korekcijom stope vjerovatnoće gubitka na nivou klijenta ponderisanjem preko statističkog modela gdje je potreba za kapitalom po osnovu transfernog rizika zemlje u stvari razlika obračuna sa ponderisanim stopama vjerovatnoće i obračuna za kreditni rizik sa standardnim stopama.

Isti princip se primjenjuje i kod obračuna potrebnog kapitala za pokriće valutno induciranog kreditnog rizika, gdje se stope vjerovatnoće gubitka koriguju ponderom po osnovu istorijskog razvoja kurseva, a uz primjenu linearnog regresionog modela. Detaljnije objašnjenje same metodologije se može naći u Priručniku za mjerenje kreditnog rizika.

Banka je uvela uslov da se kapitalni zahtjevi u skladu sa IRB pristupom ne mogu priznati ukoliko su niži od kapitalnih zahtjeva izračunatih u skladu sa standardizovanim pristupom.

7.2.1.3 Rizik koncentracije

Addiko banka koristi Herfindahl-Hirschman indeks (HHI) kao opštu mjeru koncentracija. HHI je definisan kao suma kvadrata relativnih udjela u portfoliju svih korisnika kredita ili odabranog broja korisnika kredita.

7.2.2 Tržišni rizik

Zahtjev za internim kapitalom za tržišni rizik se računa uzimajući kao osnov visinu izračunatog VaR-a sa horizontom od 1 dana i vjerovatnoćom od 99% preko Monte Carlo simulacije. Dobijene VaR vrijednosti se ponderišu odgovarajućim koeficijentima (zasnovanim na periodu trajanja pozicije i likvidacionom indikatoru).

7.2.3 Operativni rizik

Za obračun potrebnog internog kapitala za pokriće operativnog rizika, banka koristi jednostavni metod definisan od strane CB CG za obračun regulatornog zahtjeva za kapitalom.

7.2.4 Rizik objekta

Tržišna vrijednost ili knjigovodstvena vrijednost su osnova za kalkulaciju interne potrebe za kapitalom vezano za rizik objekta. Metod koji banka koristi je pristup iz Bazela II Stub I (Standardizovani pristup). Tako da, osnovne vrijednosti se množe sa ponderom rizika 100% i kasnije sa faktorom solventnosti od 10%.

7.2.5 Ostali rizici

Banka je koristila jednostavnu alternativu kod procjenjivanja zahtjeva za internim kapitalom za ostale rizike, u skladu sa Odlukom. Za kvalitativno razmatranje ovih rizika, Banka alocira 5% od ukupnih minimalnih regulatornih potreba za kapitalom. Banka je mišljenja da je ovakav način kvantifikacije dovoljan i adekvatan uzimajući u obzir da se pažljivo prati razvoj izloženosti riziku reputacije, strateškom riziku i ostalim rizicima na način koji je detaljno opisan u okvirima internih dokumenata.

7.3 Zahtjevi za kapitalom

Zahtjevi za kapitalom posmatraju se u odnosu na dostupni kapital za pokriće rizika. Podaci na 31.12.2021. su prikazani u tabeli u nastavku:

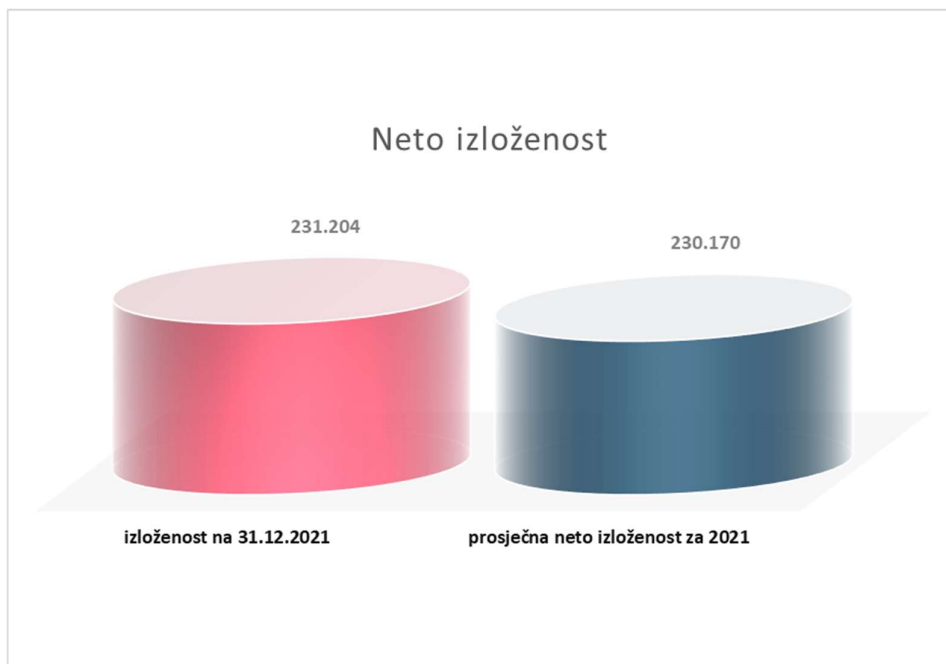
Rizični profil	Rizikom ponderisana aktiva (Stub 1)	Regulatorni zahtjevi za kapitalom (Stub 1)	Dodatni kapital u skladu sa ICAAP-om*	Ukupan zahtjev za internim kapitalom
STUB 1	165.299	16.963	43	17.006
Kreditni rizik i rizik zemlje	142.588	14.692	0	14.692
Operativni rizik	22.712	2.271	0	2.271
Tržišni rizik	0	0	43	43
STUB 2	0	0	2.152	2.152
Rizici koji nijesu u potpunosti obuhvaćeni Stubom 1	0	0	0	0
Rezidualni rizik	0	0	0	0
Rizik sekjuritizacije	0	0	0	0
Rizici iz Stuba 2	0	0	1.304	1.304
Rizik objekta	0	0	286	286
Rizik kamatne stope iz bankarske knjige	0	0	936	936
Rizik koncentracije	0	0	82	82
Rizik likvidnosti	0	0	0	0
Ostali značajni rizici	0	0	848	848
UKUPNO	165.299	16.963	2.195	19.158

ICAAP 31.12.2021	u 000 EUR	Status
Ukupan zahtjev za internim kapitalom	19.158	
Ekonomski rizični / interni kapital	29.219	

Poređenje ukupnih zahtjeva za internim kapitalom sa sopstvenim sredstvima na 31.12.2021. godine pokazuje da Banka ima dovoljno kapitala za pokriće svih rizika. Definisano je da se za pokriće potrebnog rizičnog kapitala prema Stubu 2, može koristiti maksimalno 85% raspoloživog kapitala (alocirani ekonomski kapital), dok se preostalih 15% čuva kao zaštitni kapital za upravljanje kriznim situacijama. Poređenje ukupnih zahtjeva za internim kapitalom sa alociranim ekonomskim kapitalom, koji služi kao rano upozorenje da se Banka približava limitu, je takođe ispoštovan.

8 Podaci o primjeni standardizovanog pristupa

U tabeli ispod je prikazan ukupan iznos izloženosti nakon računovodstvenog prebijanja i bez uzimanja u obzir efekata tehnika ublažavanja kreditnog rizika, kao i prosječan iznos izloženosti tokom izvještajnog perioda (Slika 1), kao i pregledi prema različitim kategorijama izloženosti:

Slika 1

Pregled izloženosti prema preostalom dospjeću:

Vrsta izloženosti	dugorocno	kratkorocno	Ukupna neto izloženost na 31.12.2021
01. Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	-	26.050	26.050
02. Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	678	36	715
03. Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzecima	-	-	-
04. Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-
05. Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-	-
06. Izloženost prema institucijama	-	-	-
07. Izloženost prema privrednim društvima	30.088	4.268	34.356
08. Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzecima	105.652	275	105.927
09. Izloženosti obezbijedjene nepokretnostima]	38.834	1.478	40.313
10. Dospjela nenaplaćena potraživanja	391	4	394
11. Visokorizične izloženosti	-	-	-
12. Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-
13. Izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija	-	-	-
14. Kratkoročne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima]	1.754	3.792	5.546
15. Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	-	-	-
16. Ostale izloženosti	13.854	4.050	17.904
Ukupno	191.251	39.953	231.204

Pregled izloženosti po geografskim područjima:

Vrsta Izloženosti	Podgorica	Nikšić	Kotor	Bar	Herceg Novi	Ulcinj	Budva	Cetinje	Tivat	Sjeverna regija	Nerezidenti	Ostalo	Ukupna neto izloženost na 31.12.2021
01. Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	-	-	-	0	-	-	-	-	-	0	0	26.050	26.050
02. Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	714	-	-	0	0	0	0	0	-	0	-	-	715
03. Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzecima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
04. Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
05. Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
06. Izloženost prema institucijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
07. Izloženost prema privrednim društvima	19.447	-	713	1.644	1.147	383	316	437	1.721	8.105	442	-	34.356
08. Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzecima	40.329	31	8.098	6.590	5.825	470	4.187	1.967	3.547	34.851	30	-	105.927
09. Izloženosti obezbijedjene nepokretnostima	17.988	-	792	1.501	1.041	1.093	2.554	307	6.278	8.759	-	-	40.313
10. Dospjela nenaplaćena potraživanja	136	-	22	24	14	0	28	20	3	147	1	-	394
11. Visokorizicne izloženosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13. Izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14. Kratkoročne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3.841	1.704	5.546
15. Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16. Ostale izloženosti	-	-	51	12	70	1	15	-	15	528	3.909	13.303	17.904
Ukupno	78.614	31	9.676	9.771	8.098	1.948	7.099	2.731	11.564	52.390	8.223	41.057	231.204

Pregled izloženosti prema vrsti djelatnosti:

Vrsta izloženosti	Trgovina	Gradjevinarstvo	Usluge pružanja smjestaja i ishrane	Preradivacka industrija	Saobraćaj i skladištenje	Zdravstvo i socijalna zaštita	Finansijske djelatnosti i osiguranja	Ostale djelatnosti	Ukupna neto izloženost na 31.12.2021
01. Izloženost prema centralnim vladama i centralnim bankama	-	-	-	-	-	0	26.050	0	26.050
02. Izloženosti prema jedinicama regionalne ili lokalne samouprave	-	-	-	-	-	0	714	1	715
03. Izloženosti prema administrativnim tijelima i nekomercijalnim preduzecima	-	-	-	-	-	-	-	-	-
04. Izloženost prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-
05. Izloženost prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-
06. Izloženost prema institucijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-
07. Izloženost prema privrednim društvima	10.159	8.034	162	1.131	5.504	1.339	12	8.014	34.356
08. Izloženost prema fizičkim licima, malim i srednjim preduzecima	1.639	882	72	453	307	1	0	102.573	105.927
09. Izloženosti obezbijedjene nepokretnostima]	3.650	3.608	7.632	3.026	2.386	0	354	19.657	40.313
10. Dospjela nenaplaćena potraživanja	2	-	0	-	0	-	-	392	394
11. Visokorizicne izloženosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12. Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13. Izloženosti po osnovu sekjuritizacijskih pozicija	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14. Kratkoročne izloženosti prema institucijama i privrednim društvima]	-	-	-	-	-	-	3.841	1.704	5.546
15. Izloženosti po osnovu ulaganja u otvorene investicione fondove	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16. Ostale izloženosti	36	268	-	-	299	-	4.329	12.972	17.904
Ukupno	15.486	12.792	7.866	4.610	8.496	1.339	35.302	145.313	231.204

Pregled nekvalitetnih kredita pravnih lica i fizičkih lica:

Privredne djelatnosti	Bruto izloženost	Neto izloženost	Ispravke vrijednosti	Dospjela nenaplaćena potraživanja
Pravna lica	8.843	6.328	2.515	378
Fizička lica	5.584	991	4.592	3.188
Total	14.427	7.319	7.107	3.566

Pregled nekvalitetnih kredita pravnih lica prema značajnim privrednim djelatnostima:

Privredne djelatnosti	Bruto izloženost	Neto izloženost	Ispravke vrijednosti	Dospjela nenaplaćena potraživanja
Trgovina	1.427	750	678	72
Prerađivačka industrija	2.157	1.664	493	81
Građevinarstvo	2.380	1.863	517	5
Ostalo	2.879	2.052	827	221
Total	8.843	6.328	2.515	378

Pregled nekvalitetne aktive i dospjelih nenaplaćenih potraživanja, podijeljene na značajna geografska područja:

Regije	Bruto izloženost	Neto izloženost	Ispravke vrijednosti	Dospjela nenaplaćena potraživanja
Primorje	2.038	796	1.242	866
Sjeverna regija	2.440	889	1.551	1.043
Centralna regija	9.935	5.633	4.301	1.653
Nerezidenti	14	1	13	4
Total	14.427	7.319	7.107	3.566

Promjene u iznosu ispravke vrijednosti za nekvalitetnu aktivu:

9 Podaci u vezi politike primanja

Addiko Bank AD Podgorica je članica je Addiko Bank Grupe čije je sjedište u Austriji.

Politiku Grupe za zarade i naknade, je sačinila funkcija Ljudskih resursa Grupe, uz učešće kontrolnih funkcija Grupe i ona se podnosi Upravi Grupe na odobrenje jednom godišnje.

Nadzorni odbor Grupe i Odbor za imenovanja i zarade i naknade Grupe ima savjetodavnu ulogu u odnosu na Upravni odbor Grupe u vezi sa strategijom za zarade i naknade na nivou Grupe. Nadzorni odbor Grupe odobrava Politiku zarada i naknada Addiko Grupe na predlog Odbora za imenovanja i zarade i naknade Grupe, koji i kontroliše adekvatnost njene primjene.

Politiku za zarade i naknade („Politika zarada i naknada“) u Addiko Bank AD Podgorica sprovodi funkcija Ljudskih resursa, na osnovu odobrenih Politika zarada i naknada Grupe i odobrenja Uprave i Odbora direktora Banke.

Odbor direktora je nadležan za odobravanje i održavanje politike zarada i naknada kompanije, kao i za praćenje njene primjene. Odbor direktora takođe odobrava sve naknadne materijalne izuzetke za pojedine zaposlene, promjene politike zarada i naknada, te razmatra i prati njihove efekte. Bilo koji izuzeci ne smiju se zasnivati na rodnim aspektima ili drugim aspektima koji bi bili diskriminatorni, treba da imaju utemeljeno obrazloženje i da budu usklađeni sa zahtjevima zarada i naknada shodno lokalnim zakonskim propisima.

Glavni izvršni direktor kompanije takođe učestvuje u procesu kontrole primjene politike zarada i naknada.

Odbor direktora obezbjeđuje da politika zarada i naknada bude revidirana najmanje na godišnjem nivou, ili pri izmjenama važećeg zakonskog propisa, zavisno od toga šta nastupi ranije. Revizija treba da uključi i analizu da li je politika zarada i naknada rodno neutralna.

Pored toga, bilo koja lokalna politika, program, interno uputstvo ili standard koji reguliše zarade i naknade stupaju na snagu samo ukoliko su prihvaćeni od strane Ljudskih resursa Grupe i odobreni od strane lokalnog Odbora direktora, i Odbora za zarade i naknade, ako postoji.

Funkcija kontrole rizika pomaže i daje informacije o definiciji odgovarajućih korekcija za rizike mjera radnog učinka (uključujući retroaktivne korekcije za rizike), kao i pri procjeni uticaja varijabilnih zarada i naknada na profil rizika i kulturu kompanije. Funkcija kontrole rizika vrši potvrđivanje i ocjenjivanje podataka o korekcijama za rizike, te se poziva da prisustvuje sastancima Odbora za zarade i naknade po ovim pitanjima, ako postoji.

Funkcija usklađenosti poslovanja analizira uticaj politike zarada i naknada na usklađenost banke sa zakonima, propisima, internim politikama i kulturom rizika, te prijavljuje sve utvrđene rizike usklađenosti i pitanja neusklađenosti upravljačkim tijelima, Upravi banke i Odboru direktora. Odbor direktora treba uzeti u obzir nalaze funkcije usklađenosti poslovanja prilikom odobravanja, postupaka revizije i nadzora politike zarada i naknada.

Funkcija interne revizije treba da izvrši nezavisno revidiranje dizajna, implementacije i efekata politike zarada i naknada kompanije na profil rizika kompanije.

Funkcija interne revizije Grupe vrši centralno revidiranje usklađenosti sa regulativom, grupnim politikama, procedurama i internim pravilima, dok Addiko kompanije vrše nezavisno revidiranje na lokalnom nivou.

Funkcija za upravljanje ljudskim resursima učestvuje u izradi i procjeni politike primanja, uključujući strukturu primanja, nivoa nagrađivanja i programe podsticaja, kako bi se obezbijedila odgovarajuća kadrovska struktura Banke i o tome daje odgovarajuće prijedloge i izvještaje za potrebe odlučivanja nadležnih organa i relevantnih funkcija Banke.

Politika primanja uređuje obavezne zahtjeve koji se odnose na sistem zarada i naknada u Banci. Ova politika obezbjeđuje okvir za zarade i naknade koji Addiko Bank AD Podgorica, primjenjuje u definisanju zarada i naknada za svoje zaposlene, Upravu i Odbor direktora Banke.

Njen cilj jeste da omogući Banci da privuče i zadrži zaposlene i obezbijedi ispunjavanje ciljeva Banke, u skladu sa njenom strategijom, dugoročnim ciljevima i profilom rizika.

Politika definiše smjernice za tri najznačajnija segmenta zarada i naknada:

- Fiksne zarade i naknade, koje obuhvataju sva plaćanja koja ne zavise od rezultata,
- Varijabilne zarade i naknade, koje obuhvataju godišnje bonuse i planove stimulacija (koje se isplaćuju više puta godišnje),
- Beneficije (sve ostale vrste instrumenata nagrađivanja i priznanja koje nisu grupisane u fiksne i varijabilne zarade i naknade).

Politika zarada i naknada objavljuje se na odgovarajući način tako da bude dostupna svim zaposlenima Banke. Zaposleni treba da poznaju kriterijume koji će se koristiti za utvrđivanje njihovih zarada i naknada.

Zaposleni na koje se primjenjuje Politika zarade i naknada podrazumijevaju sljedeće ciljne grupe:

- članovi Uprave banke
- Direktori (rukovodioci organizacionih djelova na nivou B1) i rukovodioci (rukovodioci organizacionih djelova na nivou B2), uz podgrupu:
- Nosioći kontrolnih funkcija - zaposleni na listi identifikovanih zaposlenih iz Odjeljenja za kontrolu rizika i upravljanje podacima, funkcije za praćenje usklađenosti poslovanja sa propisima i Službe interne revizije,
- Ostali zaposleni - zaposleni koji imaju ugovor o radu sa Bankom i ne pripadaju ni jednoj od prethodno navedenih grupa.

9.1 Fiksna zarada

Fiksna zarada je novčana zarada koja se isplaćuje pojedinačnim zaposlenima za njihov rad u ugovorenom periodu i za obim odgovornosti, a koja je u skladu sa neophodnim iskustvom i vještinama.

Fiksna zarade prvenstveno odražava relevantno profesionalno iskustvo zaposlenog i njegove odgovornosti unutar organizacije, kao što je navedeno u njegovom opisu posla kao dio uslova za zapošljavanje.

U Addiko Bank AD Podgorica uspostavljen je sistem rangiranja poslova.

9.2 Varijabilna primanja

Varijabilne zarade i naknade predstavljaju nagrađivanje uspjeha direktnim povezivanjem zarade sa radnim učinkom (učinkom na nivou grupe, kompanije, organizacionog dijela i pojedinca). One takođe pružaju stimulaciju zaposlenima da rade na ispunjavanju ciljeva i interesa kompanije i omogućavaju im da učestvuju u njenom uspjehu.

Sve sheme varijabilnih zarada i naknada su dovoljno fleksibilne da budu umanjene, ako se ispostavi da su rezultati negativni ili nadležni upravni organ ima takav zahtjev.

Retroaktivne korekcije za rizike kod varijabilnih zarada i naknada se koriste kao odgovor na konkretne posljedice na rizike od aktivnosti zaposlenih ili izmjenjenih okolnosti. Ove retroaktivne korekcije za rizike predstavljaju eksplicitni mehanizam za usklađivanje sa rizicima putem kojeg Banka samostalno vrši korekcije putem klauzula o malusu ili povraćaju sredstava (clawback), definisanih Politikom.

Moguća varijabilna primanja su godišnji bonus, varijabilni dio otpremnine i ostale vrste varijabilnih primanja (npr. novčani i nenovčani podsticaji).

Modeli varijabilnih primanja ne ohrabruju preuzimanje pretjeranih rizika, te u obzir uzimaju dugogodišnju održivost Banke.

9.3 Gornja granica varijabilnih primanja

Varijabilna komponenta zarade ne smije da bude veća od 100% fiksne komponente ukupne zarade za svakog zaposlenog.

Za kontrolne funkcije primjenjuje se konzervativniji pristup.

Prilog 1 - Organizaciona šema

Organisational chart
 Addiko Bank AD Podgorica (ABM)
 Bulevar Džordžija Vašingtona 98, 81000 Podgorica
 DATUM: 21.06.2021

